

VIDENARBEJDER I VERDEN

*IDAs mini-guide til
udstationering
og ansættelse
i udlandet*

PÅ JOB UDE I VERDEN

Det er godt at have IDA ved hånden

I IDA oplever vi en stor interesse for at arbejde i udlandet. De studerende og de nyuddannede betragter et job ude i verden som en del af et karriereforløb – mens de ældre ingeniører nyder afvekslingen fra det eksisterende.

At bo og arbejde i udlandet er grundlæggende meget anderledes end i Danmark, og der er meget at være opmærksom på. Vi har derfor samlet det mest nødvendige til et overblik.

Har du spørgsmål om fx arbejdsløshedsforsikring kan du kontakte IAK – alt det andet, du også bør vide, inden du drager af findes på ida.dk

Medlemskab

Hvis du udstationeres for en dansk arbejdsgiver, kan du som oftest fortsætte dit medlemskab i Ingeniørforeningen som udlandsmedlem på normale vilkår. Kontingentet er lavere, og du er alligevel sikret alle rettigheder til rådgivning og forhandlingsbistand, ligesom du også fortsat får tilsendt Ingeniøren.

Får du en udlandsansættelse, kan du vælge medlemskategorien 'Uden juridisk service'. Den er væsentlig billigere end vores øvrige kontingenter og uden formel rådgivning – men du er velkommen til fortsat at bruge os som sparringspartner.

IDAs samarbejdspartnere ude i verden

IDA har henvisningsaftaler med vores nordiske søsterforeninger. Her får du bl.a. adgang til et lokalt ingeniørnetværk. Det er gratis i tre år, hvis du stadig er betalende medlem af IDA.

IDA er med i det veletablerede netværk EMF (Europæiske MetalarbejderForbund). Du kan som medlem af IDA få rådgivning og forhandlingsbistand i en EMF-fagforening i dit nye europæiske arbejdsland.

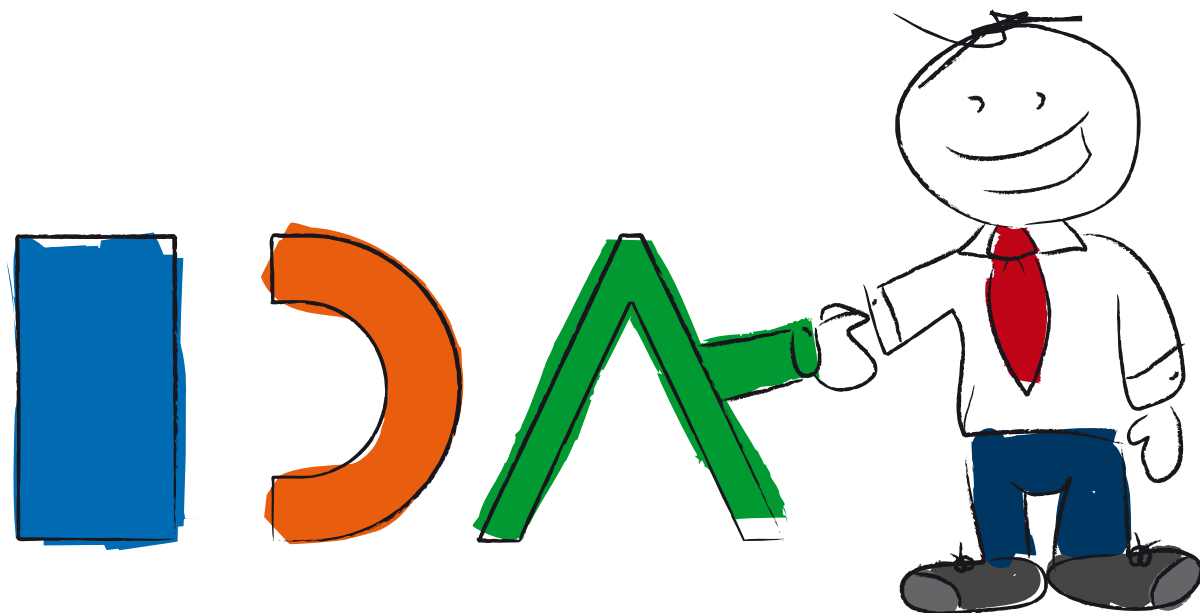
På globalt plan er IDA desuden medlem af UNI (Union Network International). Dette sikrer vores medlemmer ret til en vis rådgivning i UNIs medlemsorganisationer over hele verden.

*ca. 3.000 ingeniører
arbejder til stadighed i udlandet*

Landerapport og kontaktpersoner

IDA indhenter oplysninger om løn- og ansættelsesvilkår samt lokale forhold blandt medlemmerne i udlandet. På den baggrund udarbejder vi landerapporter for et stort antal lande. De seneste er offentliggjort i sommeren 2009 og dækker 30 lande. Du finder landerapporterne på hjemmesiden.

Mange af de adspurgte ingeniører i udlandet har også sagt ja til at være kontaktpersoner, som andre IDA-medlemmer frit kan henvende sig til. IDAs Udlandsnetværk dækker ca. 55 lande. Du kan ringe eller skrive til os, hvis du vil sættes i forbindelse med kontaktpersonerne.

FØR DU TAGER AF STED

ca. 50 %
medrejsende

Godt begyndt er halvt fuldendt

Et udlandsophold er en personlig udfordring og en stor oplevelse, som de fleste nødig ville have undværet. Men det er også en stor omvæltning: Omgivelserne er nye, sproget og klimaet er anderledes, og de fleste oplever, at kulturen kan være meget forskellig.

Kodeordet er forberedelse.

Hensynet til familien

Hvis du skal have en partner med til udlandet, må I fx undersøge, om vedkommende kan få et passende arbejde under udlandsopholdet.

Det er langt fra sikkert, at arbejdet i udlandet er lige så godt lønnet som i Danmark. I må derfor i god tid inden afrejsen finde ud af, hvad hun/han ellers skal lave.

Alle erfaringer viser, at hvis man er vant til at have et arbejde, bliver man nærmest desperat efter blot få måneder i udlandet, afsondret fra familie og venner og ude af stand til at få opfyldt de sociale og identitetsmæssige behov, som et job normalt dækker. Mange benytter derfor et udlandsophold til at efter- eller videreuddanne sig.

Børnenes skolegang

Kig også grundigt på udbuddet af skoler. Internationale skoler koster mellem 5.000 og 10.000 kr. pr. barn pr. måned, hertil skal ofte lægges fx indmeldelsesomkostninger, bøger og skoleuniform. Tjek også om der overhovedet er plads – der er nemlig tit venteliste til de gode skoler.

Vuggestuer og børnehaver er muligvis ikke lige så udbredte i arbejdslandet, som vi kender det i Danmark, til gengæld er det muligt at få en au-pair, der kan tage sig af børnene.

Økonomi, huset, skatten og pensionen

IDA anbefaler, at du inden jobbet i udlandet gennemgår din privatøkonomi sammen med en revisor. Dels skal løn og rådighedsbeløb efter skat i det nye land vurderes, og dels skal du helst have et overblik over din og husstandens økonomi. Skal I fx sælge eller fremleje en eventuel ejerbolig? Og hvordan forholder I jer med hensyn til pensionsordninger? Der skal som regel træffes en del beslutninger med lang økonomisk rækkevidde, og her kan en revisor være til stor nytte.

af ingeniørernes partnere får lønnet job i udlandet, men der er store variationer fra land til land

IDAs udlandsrundspørge, 2009

IDA har en henvisningsaftale med skatteafdelingen i revisionsselskabet Deloitte, der bl.a. består af en telefonisk udlandsskat-hotline. Som medlem af IDA kan du desuden købe en særlig rådgivningspakke om bl.a. skatteforhold og social sikring i forbindelse med flytning til udlandet. Prisen for rådgivningspakken er pt. 6.000 kr. ekskl. moms.

*16 % af de medlemmer,
der arbejder i udlandet, har fået deres
job via deres personlige netværk*

IDAs udlandsrundspørge, 2009

Hvis du skal udstationeres

Forud for en udstationering vil mange arbejdsgivere invitere medarbejderen med familie på en besigtigelsesrejse til udstationeringsstedet. Meningen med den er som regel, at man skal møde nøglepersoner på arbejdspladsen, men der er sædvanligvis også sat tid af til at besøge skoler, indkøbsmuligheder og boligområder.

Ofte kommer en medarbejder på et kulturforberedende kursus sammen med sin evt. partner. Her lærer man bl.a.

om det nye land og de særlige kulturbarrierer. Man bør også insistere på, at arbejdsgiveren afsætter penge til, at hele den udrejsende husstand kan modtage kvalificeret sprogundervisning både før og under udstationeringen.

Hvis du skal udlandsansættes

Vil du arbejde en periode i udlandet, skal du i gang med en decideret jobsøgning – og det er mindst lige så tidskrævende som i Danmark.

Du skal have i baghovedet, at arbejdsgivere i udlandet ikke nødvendigvis kender til din uddannelse. De kender måske knap nok noget til Danmark. Du er desuden i konkurrence med lokale ingeniører, som både kan tale arbejdslandets sprog flydende og har den fordel, at arbejdsgiveren ved, hvad deres uddannelse indeholder.

Ligesom i Danmark gælder det i mange andre lande, at under halvdelen af de ledige ingeniørstillinger bliver slået op. Mange ansættelser foregår ved uopfordrede ansøgninger, anbefalinger, gennem netværk og universitets-kontakter.

KULTURCHOK, ASKEPOT & SIKKERHED

Udfordringer både ude og hjemme igen

Hvad enten du flytter New York eller Kuala Lumpur, får du og din familie et kulturchok.

De første 3-6 måneder befinder du dig i opmuntringsfasen, hvor alt går som det skal. Du har travlt med alt det nye, du bliver pænt modtaget og rost for dine sproglige brokker. Alle glæder sig til det, du kan tilføre arbejdspladsen.

Så indtræder kulturchokfasen, hvor humøret og energien falder. Du er ikke længere ny. Måske undrer de sig på arbejdet over, at du ikke gør større sproglige fremskridt, og hjemme savner partneren sit job, familie og venner i Danmark.

Efter 6-12 måneder når du helt i bund. Du resignerer og finder fordele ved at være i arbejdslandet. Du har fået et godt greb om arbejdet, et lokalt netværk, og det går børnene godt i skolen. Du er nu i tilpasningsfasen, der siden flader ud og overgår i den stabile fase.

Askepot-syndromet

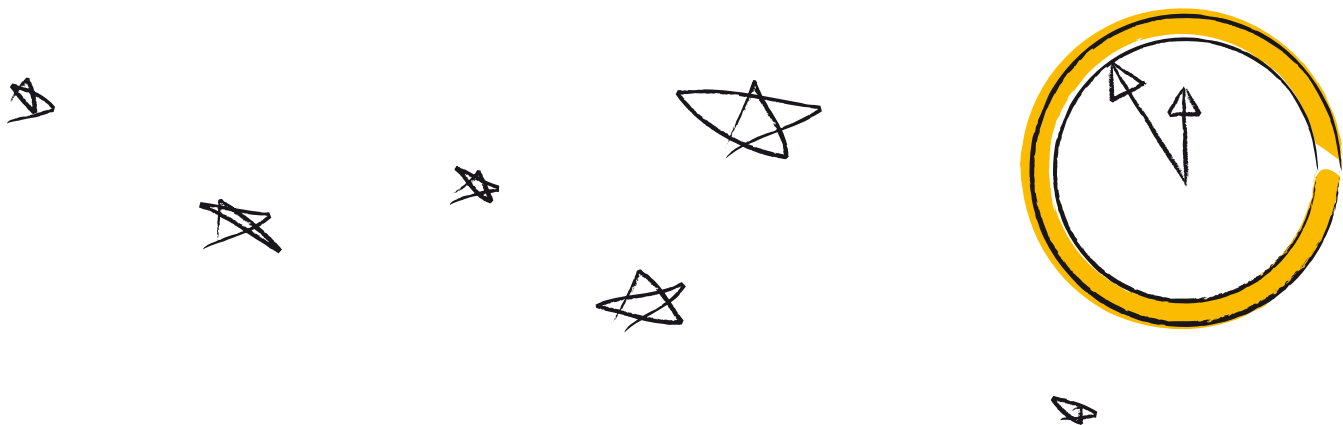
Vel tilbage i Danmark kan du blive ramt af det såkaldte askepot-syndrom – at ballet er forbi, og du skal tilbage til de kolde loftsværelser.

Du er ikke længere noget specielt på jobbet. Virksomheden har sikkert skiftet både ledelse og produktsortiment, og det er ikke sikkert, at du er tilstrækkeligt opdateret på disse områder.

På hjemmefronten bor du mere "skrabet", og du disponerer nu med stor sandsynlighed over en mindre og billigere bil, end da du boede i udlandet.

Mange virksomheder har derfor et tilbage-komstprogram, der skal gøre medarbejderens og familiens tilbagevenden til Danmark så smertefri som mulig. Spørg, hvis det ikke står i kontrakten.

Styr på sikkerheden

Husk at sikkerhed i dit nye arbejdsland er et arbejdsgiveransvar. Skal du udstationeres i et usikkert område, vil din arbejdsgiver tilbyde dig en sikkerhedsbriefing. Ellers skal du selv insistere på at få en – det er jo dig, der løber den personlige risiko.

Som medlem af IDA har du adgang til sikkerhedsoplysninger om det land, som du skal arbejde i. Vi samarbejder med Control Risks, som er en af verdens største udbydere af service vedrørende personlig sikkerhed i udlandet. Det kan du læse mere om på vores hjemmeside.

Ingeniørforeningen har også en kidnappingspolitik og vurderer fra sag til sag, hvordan vi kan hjælpe medlemmet og pågældendes familie under og efter en kidnapping. IDAs hjælp vil dog aldrig bestå af udbetaling af rede penge, og kan derfor ikke bruges til betaling af løsesum.

LØN & VILKÅR

Hvad der er rimeligt

Noget af det sværeste i en udstationeringssituation er at finde ud af, om en aflønning er fair.

I de allerfleste tilfælde fastsættes lønnen efter en individuel aftale på baggrund af bl.a. arbejdslandet, stillingens art, indhold og længde. Dertil kommer de øvrige ansættelsesvilkår som fx tab på salg eller udlejning af ejerbolig i Danmark og vanskelighederne ved at holde nær kontakt til familie og netværk i Danmark.

Der er to måder at blive aflønnet på – brutto- eller nettoløn.

Bruttoløn

Bruttolønsmodellen tager udgangspunkt i, at arbejdsgiveren betaler den udstationerede en aftalt løn plus et udstationeringstillæg – som man selv kan råde over. Derudover betaler de normalt også for bolig, bil, børns skolegang, forsikringer og et årligt antal hjemrejser.

For 10-15 år siden var bruttolønsmodellen den mest anvendte. I dag benytter de fleste virksomheder sig af nettolønsmodellen.

Nettoløn

Dette begreb dækker over en række beregningsmodeller, der også går under betegnelser som "Balance Sheet" og "Tax Equalisation". Disse modeller kan give arbejdsgiveren nogle – til tider meget store – besparelser i forhold til bruttolønsmodellen.

Man kan blive bedt om at fremlægge både ægtefællens lønsedler, ejendomsvurderinger, el-, vand- og varmeforbrug samt anden dokumentation for indtægter, udgifter og formueforhold.

Arbejdsgiverens hensigt med at indhente disse oplysninger er at beregne, hvad den udstationerede og den eventuelle medrejsende familie er vant til at have til rådighed til forbrug og opsparing.

Nettolønsmodellen rejser dog også et principielt spørgsmål om, hvorvidt det er rimeligt, at én arbejdsgiver får så dyb indsigt i én privatøkonomi?

IDA anbefaler, at du prøver at få en bruttolønsordning. Hvis det ikke er muligt, skal du sikre dig, hvordan og af hvem dine private oplysninger håndteres.

22 % af de danske ingeniører i udlandet arbejder i gennemsnit mere end 50 timer om ugen

IDAs Udlandsrundspørge, 2009

Et godt sted at bo

Det er stadig det mest almindelige, at arbejdsgiveren stiller fri bolig til rådighed for den udstationerede og dennes familie.

Udviklingen går i retning af, at man får stillet en møbleret bolig til rådighed. Og jo længere væk udstationslandet ligger, jo mere almindeligt er det, at boligen er helt eller delvist møbleret. IDA anbefaler, at boligen har to værelser mere end antallet af beboere – til overnattende gæster og repræsentative pligter i form af at invitere forretningsforbindelser hjem.

Så skal der slappes af

Du bør overveje at stille krav om længere ferie end de almindelige fem uger. Som udstationeret er ferie ikke bare afslapning, men også mulighed for at holde kontakten til familie og venner i Danmark.

Under udstationeringen vil der normalt være en del rejseaktivitet – både tjenstligt og i forbindelse med ferieafvikling. Husk derfor at få afklaret, hvilke regler der gælder.

Når du selv skal stå for det hele

I en udlandsansættelsessituation skal du selv forhandle en ansættelseskontrakt med en udenlandsk arbejdsgiver.

IDA anbefaler, at du holder fokus på bl.a.:

Ret til løn under sygdom og et rimeligt opsigelsesvarsel. Udenlandske arbejdsgivere har ofte forståelse for, at man som dansker skal bruge sin ferie til at besøge familie og venner i Danmark. De kan derfor ofte overtales til at give ekstra ferie eller fridage.

Løn og fryns

Det er ikke muligt at sige noget generelt om lønnen i udlandet. Normalt afspejler den både det enkelte lands økonomiske niveau, graden af social sikring samt udbudet af og efterspørgslen på den pågældende arbejdskraft.

Til gengæld er frynsegoder visse steder i udlandet skattefri eller i hvert fald lavere beskattet. Det er derfor en god idé at have kendskab til denne del af den lokale skattelovgivning, hvis man skal forhandle løn med en arbejdsgiver i udlandet.

TID TIL TJEK

Ansættelseskontrakten

Det er helt afgørende med en grundig gennemgang af din ansættelseskontrakt, inden du siger ja til job i udlandet.

Alt det, som du og arbejdsgiver har drøftet og er blevet enige om, skal fremgå her – ellers kan du aldrig siden bevise, hvad der blev aftalt.

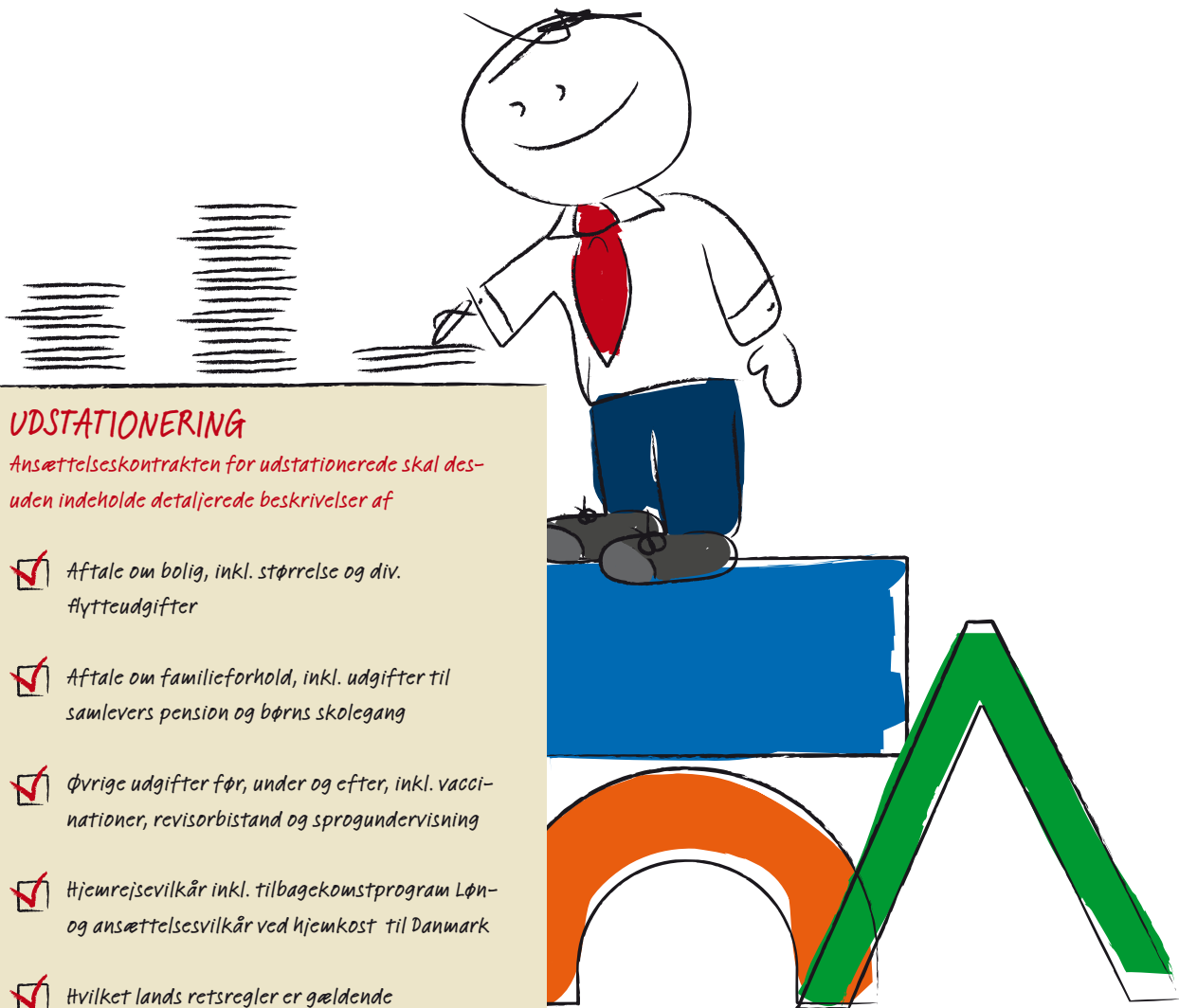
I IDA har vi lang erfaring i at gennemgå ansættelseskontrakter for udstationerede, og du er meget velkommen til at kontakte os for sparring.

Skal du ansættes på lokale vilkår, er din kontrakt sandsynligvis skrevet på det lokale sprog. Det kan i visse tilfælde være en fordel med assistance fra en tolk og/eller en advokat. Det er en god idé at undersøge, om IDA samarbejder med den lokale fagforening.

ANSÆTTELSESKONTRAKTEN

Ansættelseskontrakten skal bl.a. indeholde detaljerede beskrivelser af

- ☒ Stillingen, varighed og kompetenceforhold
- ☒ Løn- og arbejdsvilkår, inkl. pension, bil og bonus
- ☒ Arbejdstid, inkl. overarbejde, ferie, sygedage og rejser
- ☒ Forsikringer
- ☒ Opsigelsesvilkår
- ☒ Hvilket lands retsregler er gældende

UDSTATIONERING

Ansættelseskontrakten for udstationerede skal desuden indeholde detaljerede beskrivelser af

- ☒ Aftale om bolig, inkl. størrelse og div. flytteudgifter
- ☒ Aftale om familieforhold, inkl. udgifter til samlevers pension og børns skolegang
- ☒ Øvrige udgifter før, under og efter, inkl. vaccinationer, revisorbistand og sprogundervisning
- ☒ Hjemrejsevilkår inkl. tilbagekomstprogram Løn- og ansættelsesvilkår ved hjemkost til Danmark
- ☒ Hvilket lands retsregler er gældende

ALT DET DU OGSÅ SKAL VIDE

Inden du drager af mod nye udfordringer i udlandet, er det meget, der er godt at vide.
På ida.dk kan du fx læse mere om:

Arbejds- og opholdstilladelser

Privat økonomi – herunder
IDAs henvisningsaftale
med revisionsfirmaet Deloitte

Stemmeret og
optagelse på valgliste

Ansættelseskontrakter
– og se eks. på en dansk og en engelsk

Jobsøgning i udlandet

Sundhed og vaccinationer

Løngaranti

Feriepenge

Sociale og private
pensioner samt ATP

Flytning af folkeregisteradresse

Sikkerhed – herunder
IDAs kidnappingspolitik

Arbejdsløsheds-, arbejdsskade-
og private forsikringer

Se links, adresser og
telefonnumre til alle de steder,
du skal i kontakt med

Skat